

Carrer Jacint Verdaguer

Balsareny

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Carrer del nucli antic de Balsareny
Emplaçament Carrer Jacint Verdaguer
Alçada: 321

Coordenades:

Latitud: 41.86159
Longitud: 1.87504
UTM Est (X): 406631
UTM Nord (Y): 4635021

Classificació

Número de fitxa 08018 - 201
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVII-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Propietaris diversos

Fitxes associades:

[Cal Nosa](#)

[Casa del carrer Jacint Verdaguer, 27](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dj., 27/10/2022 - 13:35

Descripció

Carrer del nucli antic de Balsareny originat bàsicament als segles XVII i XVIII com un raval fora muralles. Seguint l'antic camí ral cap a Manresa, presenta un traçat lleugerament sinuós i de baixada. El tram inicial és força homogeni, i hi predomina un tipus de caseta unifamiliar popular característica ja del segle XIX, però bé que algun dels edificis ha estat reformat o substituït. Les cases que més s'acosten a aquest model tradicional són les número 5, 7 i 9. Consten de planta baixa més un o dos pisos, normalment amb dos eixos d'obertures a la façana. Les obertures superiors solen ser amb balcons, i en general es conserven poques obertures emmarcades amb llindes i brancals de pedra picada.

Al tram final del carrer la tipologia constructiva és més variada. Però precisament en aquest sector hi trobem més cases característiques del segle XVIII, algunes de dimensions lleugerament més àmplies i amb inscripcions a les llindes corresponents a mitjans d'aquest segle. D'altra banda, destaquen algunes cases que s'han construït seguint un cànon d'influència més o menys modernista, com la número 27 o la número 31.

Una informació més específica sobre cada casa d'aquest carrer, així com el seu nom popular, es troben al llibre sobre onomàstica de Ramon Carreté (2010: 219).

Observacions:

Altres denominacions: carrer o Raval de Manresa; el Raval.

Inscripcions o dates en algunes façanes: 1902 (casa núm. 1, a la reixa), 1886 (casa núm. 23, a la reixa), any 1909 (casa núm. 27), 17[?] Joan Vilanova (casa núm. 6, a la llinda), Franco CABRA 1761 (casa núm. 18, a la llinda), 1908 (casa núm. 20, a la reixa), 1818 (casa núm. 28, a la llinda del balcó), 1767 (casa núm. 28, a la llinda del balcó individual), 1761 (casa núm. 30, a la llinda de la porta), 1762 (casa núm. 34, a la llinda), 1762 (casa núm. 36, a la llinda).

Història

El poble de Balsareny va néixer a redós de l'església parroquial de Santa Maria, que es troba als peus del turó on s'aixeca el castell de Balsareny. El castell dominava el pas del camí ral de Manresa a Berga, que discorria a ponent del Llobregat. El lloc de Balsareny és documentat des de l'any 951 i l'església el 1009. Vora l'església hi havia algunes cases que formaven una sagrera (espai sota protecció sagrada), que es trobava on ara hi ha el carrer del Trull. Prop de l'església també hi havia dos masos: el mas Martí (posteriorment conegut com cal Sabala i can Torrents) i el mas Serra, que estava situat on ara hi ha l'Ajuntament.

A finals del segle XVI el baró de Balsareny, Ferran Oliver, va començar a parcel·lar les seves possessions a la zona de l'església i la sagrera, i va concedir establiments perquè es construïssin més cases, de manera que es va anar constituint un incipient nucli urbà format per dos a tres carrers. Així van sorgir el carrer Vell (Àngel Guimerà), el carrer de la Creu i el carrer Nou (Sant Domènec). Aquest nucli quedava encerclat per una precària muralla que tenia dos accessos: el portal de Berga i el portal de Manresa.

Dels portals en sortien els camins que anaven cap a Berga o cap a Manresa mitjançant la ruta del camí ral, que discorria per la vall del Llobregat. A finals del segle XVII i al XVIII el creixement del poble va fer que sorgissin dos ravals fora muralles, seguint cadascun dels camins. El raval de Manresa, a l'actual carrer Jacint Verdaguer, encara es coneix popularment com el Raval. El raval de Berga seguia l'actual carrer del

Castell.

El raval de Manresa ja està documentat a finals del segle XVII (1681) com a carrer de Manresa, i durant els anys successius també se'l denomina com a raval de Sallent. Les cases de l'últim tram del carrer sembla que es van aixecar a mitjans del segle XVIII, segons testimonien diverses llindes que tenen inscrits els anys 1767, 1761 i 1762. Cap a l'any 1920 va ser considerat una prolongació del carrer Nou. Durant la Guerra Civil de 1936 se li imposà el nom de "6 d'octubre", i finalment l'any 1939 l'Ajuntament decidí rebatejar-lo amb el nom del poeta Jacint Verdaguer, per bé que en aquell moment en castellà (Carreté, 2010: 119). A principis de la dècada de 1960 el carrer encara era de terra i va ser en aquells anys que es va enquitranar.

Bibliografia

CARRETÉ PARERA, Ramon; BENÉITEZ, Vicenç (2002). *Balsareny: història en imatges (1897-1975)*. Col·lecció Fotografia històrica, 12. Angle Editorial; Centre d'Estudis del Bages, Manresa, p. 15, 53, 67.

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 119, 219-232.

SERRA SALA, Joan. M. (1988). "Balsareny", *Història del Bages*, vol. 1. Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 141.

SERRA SALA, Joan M.; CARRETÉ PARERA, Ramon (2005). *Balsareny, ahir i avui*. Ajuntament de Balsareny, p. 37-39.

